

Katowice, dn. 17.03.2025

dr hab. Jakub Zdejszy, prof. AŚ

Wydział Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych

Akademia Śląska

ul. Rolna 43, 40-555 Katowice

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pani **mgr Katarzyny Tereszkiewicz**, sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Ocena rozprawy doktorskiej zatytułowanej „Tożsamość miejsca”, napisanej pod opieką promotora, dr. hab. Marka Olszyńskiego, prof. UR i promotora pomocniczego, dr Kamili Bednarskiej. Do sporządzenia recenzji otrzymałem: pracę doktorską i życiorys artystyczny doktorantki.

Katarzyna Tereszkiewicz jest absolwentką kierunku Grafika w Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dyplom magisterski zrealizowała w 2020 roku w Pracowni Multimedialnej pod opieką dr. hab. Marka Olszyńskiego, prof. UR, dr. Krzysztofa Pisarka oraz dr Karoliny Niwelińskiej, oraz w Pracowni Druku Płaskiego i Litografii pod kierunkiem dr. hab. Marka Olszyńskiego, prof. UR, dr hab. Magdaleny Uchman, prof. UR, dr Kamili Bednarskiej. Jest absolwentką Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego w dziedzinie Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki (2020-2024). Aktualnie pracuje na stanowisku asystenta dydaktycznego na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego, gdzie prowadzi zajęcia z druku płaskiego w ramach pracowni Podstaw Grafiki Warsztatowej.

Z przesłanego do recenzji materiału zawierającego dorobek twórczy i naukowy mgr Katarzyny Tereszkiewicz można stwierdzić, że doktorantka zgromadziła imponujący dorobek

wystawienniczy, prezentując swoje prace nie tylko w Polsce, ale również poza granicami naszego kraju. W latach 2018-2024 prezentowała swoje prace na 74 wystawach.

Pozwolę sobie w tym miejscu wymienić kilka z nich:

- II Międzynarodowe Trenniale Litografii LITHO-Kielce 2018, Biuro Wystaw Artystycznych, Kielce;
- Senefelder Stiftung Award, Haus der Stadtgeschichte Gallery, Offenbach am Main, Niemcy;
- 21th International Print Biennial Varna 2021, City Art Gallery „Boris Georgiev” Varna, Bułgaria;
- Awagami International Miniature Print Exhibition 2021, The Hall of Awa Japanese Paper Museum, Tokushima, Japonia;
- Srebrny Czworokąt 2021 – Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat;
- IPC International Mini Print Taiwan, Teh-Chun Gallery, Taiwan;
- 5th International Biennale of Graphics Cacak, House of Culture and the National Museum in Cacak, Serbia;
- 7th Graphic Art Biennial of Szeklerland, Csiki Szekely Muzeum, Rumunia.

W latach 2023-2024 zaprezentowała trzy wystawy indywidualne.

„Tożsamość miejsca” w Muzeum Galerii Miskolc na Węgrzech w 2023 roku. W tym samym roku zaprezentowała również indywidualną wystawę w Galerii Wozownia w Toruniu. W 2024 roku w ramach projektu realizowanego w ramach Stypendium Marszałka Województwa Podkarpackiego otworzyła wystawę pt. „Graficzny ślad architektury staromiejskiej”, której premierowa prezentacja odbyła się w przestrzeniach Rzeszowskich Piwnic.

Katarzyna Tereszkiwicz w 2024 roku otrzymała Stypendium twórcze Marszałka Województwa Podkarpackiego ufundowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie. W 2023 roku otrzymała grant z Uniwersytetu Rzeszowskiego dla Młodych Naukowców. W latach 2021 do 2024 otrzymała trzy nagrody o znaczeniu krajowym:

- UNESCO.ART Podkarpackie - nagroda za dzieło, której fundatorem był Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie;
- RYSOWAĆ - Międzynarodowa Wystawa Rysunku Studenckiego - nagroda dyrektor Galerii Wozownia, Galeria Wozownia, Toruń;
- Srebrny Czworokąt 2024 – 12. Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat, nagroda Biura Wystaw Artystycznych w Rzeszowie;
- Międzynarodowy plener malarski „Okolice Malarstwa” - nagroda za II miejsce, Zespół Parkowo-Pałacowy, Wiśniowa.

W latach 2019 – 2024 otrzymała trzy nagrody o zasięgu międzynarodowym w tym dwie w prestiżowych konkursach graficznych:

Pierwszą z międzynarodowych nagród Katarzyna Tereszkiewicz otrzymała podczas Międzynarodowego pleneru malarskiego „Okolice Malarstwa” - w którym otrzymała drugą nagrodę, Zespół Parkowo-Pałacowy, Wiśniowa, Polska

W 2020 roku w konkursie Senefelder Stiftung Award – doktorantka otrzymała nagrodę specjalną, Haus der Stadtgeschichte Gallery, Offenbach am Main w Niemczech. Muszę w tym miejscu podkreślić iż dla artystów tworzących w technice litografii nie ma bardziej prestiżowego konkursu o tak znaczącej międzynarodowej renomie. W 2024 roku kolejne dzieło graficzne doktorantki zostało nagrodzone nagrodą Hungarian University of Fine Arts.

Podczas 8 Międzynarodowego Biennale Grafiki w Rumunii: 8th Graphic Art Biennial of Szeklerland. Obydwie przedstawione przez doktorantkę nagrody świadczą o trafności podejmowanych przez nią decyzji zarówno warsztatowych jak i merytorycznych.

W latach 2018-2024 Pani Katarzyna Tereszkiewicz brała udział w projektach artystycznych, konferencjach naukowych oraz plenerach, a także wyjechała na rezydencję artystyczną „Istanbul Artist Residency”, Stambuł, Turcja.

We wstępie części teoretycznej pracy doktorskiej zatytułowanej „Tożsamość miejsca” mgr Katarzyna Tereszkiewicz objaśnia, czym jest dla niej pojęcie miejsca i co je identyfikuje.

Doktorantka definiuje również pojęcia przestrzeni oraz fragmentu. Autorka trafnie zauważa już na początku dysertacji, że pojęcie miejsca jest ściśle związane z człowiekiem: „bo to my, ludzie, nadajemy wybranej przestrzeni ten status, niejako tworzymy je z surowej ‘nicości’”. Przestrzeń zyskuje status miejsca w miarę przypisywania jej wartości, które są wypadkową naszych emocji i wspomnień zapisanych w naszej pamięci. Dla autorki szczególne znaczenie mają miejsca z pozoru błahe, nieistotne dla większości ludzi. To właśnie te, na pierwszy rzut oka nieznaczące przestrzenie, nabierają dla nas wartości pod wpływem przeżyć wywołanych różnorodnymi emocjami – zarówno tymi głębokimi, jak i pozornie błahymi. Miejsca, o których pisze autorka, nie powstają w pustej, nietkniętej przez człowieka przestrzeni, lecz są tworzone poprzez ich wpisanie w strukturę zastanej rzeczywistości. W pewnym sensie nadpisujemy własne przemyślenia i emocje na wybranym przez nas symbolicznym miejscu. W ten sposób wzbogacamy zastaną rzeczywistość o nowe, istotne dla nas treści. Rzeczywistość ta, będąc w nieustannym procesie zmian, ewoluuje wraz z naszym życiem.

W części artystycznej - cyklu prac graficznych zatytułowanym „Tożsamość miejsca” mgr Katarzyna Tereszkiewicz symbolicznie wizualizuje swoje przemyślenia, przekładając fascynującą

ją ideę w autentyczne dzieło graficzne – zarówno statyczne, jak i dynamiczne. W swoich pracach autorka podejmuje interdyscyplinarne podejście do pojęcia tożsamości miejsca, które łączy elementy emocjonalne i psychologiczne z zapamiętanymi przez nią fragmentami przestrzeni. Dla Tereszkiewicz tożsamość miejsca to wartość, którą ludzie nadają przestrzeni na podstawie osobistych doświadczeń, wspomnień i emocji. Pamięć i emocje stają się kluczowymi elementami, kształtującymi relację między człowiekiem a miejscem. Te związki emocjonalne mogą wynikać zarówno z indywidualnych, jak i zbiorowych przeżyć, nadając przestrzeni unikalny subiektywny charakter. Autorka podkreśla znaczenie poczucia przynależności – relacji, która buduje więź między jednostką a miejscem, zapewniając poczucie bezpieczeństwa, komfortu i identyfikacji. Dzięki temu jej prace stają się nie tylko wizualizacją „przestrzeni”, lecz także głęboką refleksją nad jej emocjonalnym wymiarem. W procesie tworzenia graficznego cyklu pt. „Tożsamość miejsca” artystka bada interakcję sztuki z przestrzenią, pamięcią i indywidualnym doświadczeniem. Wybór miejsc będących wizualnym punktem wyjścia dla całego cyklu grafik nastąpił w sposób naturalny. Pani Katarzyna Tereszkiewicz kierowała się osobistym sentymentem oraz głęboką więzią emocjonalną, jaką z nimi odczuwała. Dlatego przestrzenie, które w określonych momentach jej życia miały szczególne znaczenie – zarówno w wymiarze wizualnym, jak i treściowym były miejscami pełnymi wspomnień, relacji z ludźmi, które inspirowały artystkę swoją wielowymiarowością.

Doktorantka w swoich pracach skupia się na emocjonalnym wymiarze tożsamości miejsca, rozumianej jako przestrzeni, której charakter i znaczenie nadawane jest przez ludzi. Tożsamość miejsca, według jej założeń, nie ogranicza się jedynie do cech fizycznych, kulturowych czy historycznych, lecz jest złożoną konstrukcją społeczno-kulturową, powstającą w wyniku interakcji między przestrzenią a ludźmi, którzy ją zamieszkują, odwiedzają lub w inny sposób się z nią identyfikują. Prace doktorantki są wizualną eksploracją tego związku. Jednym z kluczowych założeń artystki było ukazanie wzajemnego przenikania się tożsamości miejsca i człowieka. Dotyczyło to śladów ludzkiej obecności, emocji czy doświadczeń powiązanych z obiektem. Swoją pracę Pani Katarzyna Tereszkiewicz rozpoczęła od uwieczniania za pomocą aparatu fotograficznego elementów, które przykuły jej uwagę nie tylko ze względu na swój wizualny charakter, ale również ze względu na niosącą w sobie treść. Fragmenty zniszczonego pod wpływem czasu papieru z nieczytelnymi urywkami pisma, stare listy zakupów, czy zgubione paragony, a także kartki z zeszytów, oraz inne pokrewne im detale, które znalazła na ulicy. Stały się dla niej materiałem twórczym. W moim odczuciu Te przedmioty zaczęły pełnić dla niej rolę materialnych świadków ludzkiej obecności, niosąc ze sobą wybiórcze informacje o osobach, które w niedalekiej przeszłości były ich właścicielami. Połączenie treści

wynikających z rozważań nad tożsamością miejsca z niewielkimi elementami będącymi śladami ludzkiej egzystencji doprowadziło autorkę do finalnego wyglądu cyklu dzieł prezentowanych w ramach pracy doktorskiej. Cykl prac pt. „Tożsamość miejsca” doktorantka podzieliła na cztery części, dla których bazą stały się drukowane techniką sitodruku, przedruku anastatycznego oraz offsetu odpowiednio przygotowane fotografie zakomponowane w kwadracie.

Tożsamość miejsca I - zbiór grafik składający się z ponad dwóch tysięcy grafik o wymiarach 15x15 cm zaprezentowany w formie instalacji ułożonej na podłodze wypełniający całe pomieszczenie.

Tożsamość miejsca II - zbiór grafik w formacie 15 cm x 5 m zakomponowany w pasie w formie nawiązującej do osi czasu z wyświetlanym elementem video.

Tożsamość miejsca III - instalacja złożona z 9 grafik w formacie 75x75 cm wykonanych w technice offsetu, przedruku anastatycznego i kaszerunku, gdzie poszczególne warstwy nakładają się na siebie zatracając swoją formę. Całość uzupełnia zapętlone video.

Tożsamość miejsca IV - Kompozycja składająca się z 100 grafik o wymiarach 15x15cm oraz zapętlającego się video.

Cały cykl prezentowany w ramach pracy doktorskiej Pani Katarzyny Tereszkievicz tworzy pokaźną i bogatą realizację artystyczną będącą wypadkową połączenia różnych technik warsztatowych, które dopełnia animacja video. Na uwagę zasługuje duże wyczucie, z jakim doktorantka łączy w całość wszystkie elementy składowe, budując w ten sposób spójne dzieło artystyczne. W mojej ocenie doktorantka świadomie wykorzystata tradycyjny warsztat graficzny, łącząc go z elementami animacji. Już same prace graficzne wykonane na papierze w swojej finalnej wersji ułożone w formie instalacji, dzięki licznym nawarstwieniom o zróżnicowanej skali szarości dla ludzkiego oka sprawiają wrażenie ruchomych elementów. Natomiast dopełnienie tych prac światłem w mojej opinii potęguje i podkreśla zaobserwowany przez doktorantkę omawiany w treści rozprawy doktorskiej temat tożsamości miejsca.

Podsumowanie

Po zapoznaniu się z przekazanymi mi materiałami, zawierającymi: pracę doktorską zatytułowaną „Tożsamość miejsca” i życiorys artystyczny, mogę stwierdzić, że **mgr Katarzyna Tereszkievicz** zaprezentowała oryginalną, wartościową, metodycznie i kompetentnie opracowaną rozprawę doktorską.

Autorka posiada wiedzę, istotny dorobek twórczy oraz umiejętności niezbędne do prowadzenia samodzielnej działalności artystycznej, spełniając wymagania ustawy. Praca doktorska, przygotowana pod opieką promotora, dr. hab. Marka Olszyńskiego, prof. UR

i promotora pomocniczego, dr Kamili Bednarskiej, stanowi oryginalne dokonanie artystyczne i wykazuje wiedzę kandydatki w opracowywanej dziedzinie.

Konkluzja:

W związku z powyższym popieram wniosek o nadanie Pani Katarzynie Tereszkievicz stopnia **doktora sztuki w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Wnioskuje także o wyróżnienie części artystycznej - cyklu grafik doktorantki.**